

V té době je totiž výroba dějin, smíme-li tak říci, podnikána ve velkém; proto se tempo dějin neobyčejně (podle odhadu asi pateronásobně) zrychluje. Dnes prostě nemůžeme čekat několik set let, aby se se světem stalo něco dobrého nebo zlého. Například stěhování národů, které se kdysi vleklo po několik věků, by se při dnešní organizaci transportu dalo se vším všudy pořídit za tři léta; jinak se na něm nemůže vydělat. Podobně je tomu s likvidací Římské říše, s kolonizováním pevnin, vyvražděním Indiánů a tak dále. To vše by se dalo dnes absolvovat nesrovnatelně rychleji, kdyby to bylo svěřeno kapitálově silným podnikatelům. V tom směru obrovský úspěch Mločího syndikátu a jeho mohutný vliv na světové dějiny nepochybně ukazuje cestu budoucím.

Dějiny mloků se tedy od začátku vyznačují tím, že byly dobře a racionálně organizovány; první, ale nikoli jediná zásluha o to náleží Mločímu syndikátu; budiž uznáno, že také věda, filantropie, osvěta, tisk a jiní činitelé mají nemalý podíl na úžasném rozšíření a pokroku Mloků.

Vedle dobře organizovaného obchodu s Mloky a rozsáhlé tiskové propagandy měla největší zásluhu o rozšíření Mloků obrovská vlna technického idealismu, která v tomto období zaplavila celý svět. H. G. Bondy správně předvídal, že lidský duch počne nyní pracovat s celými novými kontinenty a novými Atlantidami. Po celý Mločí Věk panoval mezi techniky živý a plodný spor, mají-li se stavět těžké pevniny s železobetonovými břehy, nebo lehké souše nasypané z mořského písku. Skoro denně se vynořovaly nové gigantické projekty: italští inženýři navrhovali jednak vybudování Velké Itálie, zaujímavější téměř celé Středozemní moře až po Tripolsko, Baleáry a Dodekanes, jednak založení nové pevniny, takřčené Lemurie, na východ od Italského Somálska, která by jednou zabrala celý Indický oceán. Skutečně také byl za pomoci celé armády Mloků nasypán nový ostrůvek proti somálskému přístavu Mogadišu v rozloze třinácti a půl akrů. Japonsko projektovalo a zčásti provedlo nový veliký ostrov místo dřívějšího souostroví ve dva veliké ostrovy, předem nazvané Nový Nippon; na každém se měla dokonce zřídit umělá sopka, která by budoucím obyvatelům připomínala posvátnou Fudžijamu. Proslýchalo se také, že němečtí inženýři budují tajně v Sargasovém moři těžkou, betonovou pevninu, která má být budoucí Atlantidou a mohla by prý ohrožovat Francouzskou západní Afriku; ale jak se zdá, došlo jenom k položení základů. V Holandsku se přikročilo k vysušování Zeelandu; Francie spojila na Guadeloupu Grande Terre, Basse Terre a La Désirade v jediný požehnaný ostrov; Spojené státy začaly budovat na 37. poledníku první letecký ostrov (dvoupatrový, s obrovským hotelem, sportovním stadiónem, lunaparkem a biografem pro pět tisíc osob.) Prostě zdálo se, že nyní padly poslední meze, jež lidskému rozmachu kladlo světové moře; nastala radostná epocha úžasných technických plánů; člověk si uvědomoval, že teprve nyní se stává Pánem Světa, díky Mlokům, kteří vystoupili na dějiště světa v pravou chvíli a tak říkajíc s dějinnou nutností. Není sporu, že by nebylo došlo k tomu nesmírnému rozšíření Mloků, kdyby pro ně náš technický věk nebyl připravil tolik pracovních úkolů a tak obrovské pole trvalého zaměstnání. Budoucnost Dělníků Moře se zdála být nyní zajištěna na staletí.

Nuže, poučme se tedy o tom, čemu se vědecky říká duševní život u zvířat. Ten dlouhý pán s vlajícím vousem černokněžníka, který právě burácí na pódiu, je slavný profesor Dubosque; zdá se, že potírá nějakou zvrácenou teorii kteréhosi váženého kolegy, ale tuto stránku jeho výkladu nemůžeme dobře sledovat. Teprve po delší chvíli pochopíme, že ten vášnivý černokněžník mluví o vnímavosti Andriase pro barvy a o jeho schopnosti rozlišovat různé barevné odstíny. Nevím, zda jsem to dobře pochopil, ale odnesl jsem si dojem, že Andrias Scheuchzeri je snad poněkud barvoslepý, ale že profesor Dubosque musí být hrozně krátkozraký podle toho, jak zvedal své papíry až k tlustým, divoce blýskajícím brejlím. Nato mluvil usměvavý japonský učenec dr. Okagawa; bylo to něco o reakčním oblouku, jakož i o úkazech, které nastanou, když se přetne jakási senzorická dráha v mozku Andriase; potom líčil, co Andrias dělá, když se mu rozdrtní ústroj odpovídající ušnímu labyrintu. Nato profesor Rehmann podrobně vysvětloval, jak Andrias reaguje na elektrické dráždění. Nato se strhl jakýsi vášnivý spor mezi ním a profesorem Brucknerem. C'est un type, tenhle profesor Bruckner: malý, zlostný a téměř tragicky živý; mimo jiné tvrdil, že Andrias je smyslově stejně špatně vybaven jako člověk a vyznačuje se stejnou chudobou instinktů; čistě biologicky vzato, je prý to právě tak úpadkové zvíře jako člověk, a podobně jako on hledí svou biologickou méněcennost nahradit tím, čemu se říká intelekt. Zdá se však, že ostatní odborníci nebrali profesora Brucknera vážně, asi proto, že nepřetínal žádné senzorické dráhy a nevysílal do mozku Andriase žádné elektrické výboje. Nato profesor van Dieten pomalu a téměř bohoslužebně líčil, jaké poruchy se jeví u Andriase, kterému byl odňat pravý čelní mozkový lalok nebo okcipitální závit na levé straně mozku. Potom americký profesor Devrient přednesl – Promiňte, nevím opravdu, co přednesl; neboť v tu chvíli mi počalo vrtat hlavou, jaké poruchy by se asi jevily u profesora Devrienta, kdybych mu odňal pravý čelní mozkový lalok; jak by reagoval usměvavý dr. Okagawa, kdybych ho elektricky dráždil, a jak by se asi choval profesor Rehmann, kdyby mu někdo rozdrtil ušní labyrint. Pocítil jsem také jakousi nejistotu, jak je to vlastně s mým rozlišováním barev nebo s faktorem t v mých motorických reakcích. Mučila mne pochybnost, máme-li (v přísně vědeckém smyslu) právo mluvit o svém (míním lidském) duševním životě, pokud jsme jeden druhému nevykuchali mozkové laloky a nepřetřali senzorické dráhy. Měli bychom se vlastně na sebe vrhnout se skalpely v rukou, abychom navzájem studovali svůj duševní život. Co mne se týče, byl bych ochoten v zájmu vědy rozbít brejle profesora Dubosqua nebo pouštět elektrické výboje do pleše profesora Dietena, načež bych uveřejnil článek o tom, jak na to reagovali. Abych řekl pravdu, dovedu si to živě představit. Méně živě si dovedu představit, co se při takových pokusech dalo v duši Andriase Scheuchzeri; ale mám za to, že je to nesmírně trpělivý a dobrácký tvor. Žádná z přednášejících kapacit totiž neřekla, že by se chudák Andrias Scheuchzeri někdy také rozzuřil.

Poslední řada pokusů se obírala regenerační schopností Mloků. Usekne-li se Mlokovi ocas, doroste mu nový ve čtrnácti dnech; u jednoho Mloka jsme tento pokus opakovali sedmkrát se stejným výsledkem. Stejně mu dorůstají i useknuté nohy. Jednomu pokusnému zvířeti jsme amputovali všechny čtyři končetiny a ocas; ve třiceti dnech byl opět celý. Zlomí-li se Mlokovi stehenní nebo ramenní kost, odpadne mu celý ulomený úd a naroste mu nový. Rovněž tak dorůstá vyloupanuté oko nebo vyříznutý jazyk; zajímavé je, že Mlok, kterému jsem odňal jazyk, zapomněl mluvit a musel se tomu učit znovu. Amputuje-li se Mlokovi hlava nebo přeřízne-li se jeho tělo mezi krkem a pánevní kostí, zvíře hyne. Naproti tomu lze mu odnít žaludek, část střev, dvě třetiny jater a jiné orgány, aniž jeho životní funkce byly porušeny, takže lze říci, že zaživa téměř vykuchaný Mlok je ještě schopen dalšího života. Žádné jiné zvíře nemá takovou vzdornost vůči jakémukoliv poranění jako právě Mlok. Po té stránce by mohl být prvotřídním, téměř nezničitelným zvířetem válečným; bohužel vadí tomu jeho mírumilovnost a přirozená bezbrannost.

Charakteristický doklad podává anketa listu Daily Star na téma: Mají Mlokové duši? Citujeme z této ankety (ovšem bez záruky pravosti) několik výroků vynikajících osobností: Dear sir, můj přítel reverend H. B. Bertram a já jsme pozorovali Salamandry po delší dobu při stavbě hráze v Adenu; také jsme s nimi dvakrát nebo třikrát mluvili, ale nesetkali jsme se u nich se žádnou známkou vyšších citů, jako je Čest, Víra, Patriotismus nebo Sportovní Duch. A co jiného, táži se, můžeme právem označovati jako duši? Truly yours Colonel John W. Britton Neviděl jsem nikdy žádného Mloka; ale jsem přesvědčen, že tvorové, kteří nemají své hudby, nemají ani duši. Toscanini Nechme stranou otázku duše; ale pokud jsem mohl Andriase pozorovat, řekl bych, že nemají individuality; zdají se být jeden jako druhý, stejně snaživí, stejně schopní – a stejně bezvýrazní. Jedním slovem: splňují jistý ideál moderní civilizace, totiž Průměr.

Ale první skutečně mezinárodní a zásadní uznání Mloků jako národa přinesl teprve pověstný projev Komunistické internacionály, podepsaný soudruhem Molokovem a adresovaný “všem utlačěným a revolučním Mlokům celého světa”. Provolání, uchované v papírech pana Povondry, znělo:

SOUDRUZI MLOCI! Kapitalistický řád si našel svou poslední oběť. Když se už jeho tyranie počala definitivně tříštit o revoluční rozmach třídně uvědomělého proletariátu, zapřáhl zpuchřelý kapitalismus do svých služeb vás, Dělníci Moře, zotročil vás duševně svou buržoazní civilizací, podrobil vás svým třídním zákonům, zbavil vás veškeré svobody a učinil vše, aby vás mohl beztravně a brutálně vykořisťovat (14 řádek zabaveno) Pracující Mloci! Přichází chvíle, kdy si počínáte uvědomovat celou tíhu otroctví, ve kterém žijete (7 řádek zabaveno) a domáhat se svých práv jako třída a jako národ! Soudruzi Mloci! Revoluční proletariát celého světa vám podává ruku (11 řádek zabaveno) 144 všemi prostředky. Zakládejte závodní rady, volte důvěrníky, zřizujte stávkové fondy! Počítejte s tím, že uvědomělé dělnictvo vás neopustí ve vašem spravedlivém boji a ruku v ruce s vámi podnikne poslední útok (9 řádek zabaveno) Utlačení a revoluční Mloci celého světa, spojte se! Poslední bitva už nastává! Podepsán: Molokov

I když toto svolání nemělo, jak se zdá, na Mloky přímého vlivu, vyvolalo přece jenom značný ohlas ve světovém tisku a bylo hojně následováno aspoň v tom směru, že na Salamandry počaly přímo přet plamenné výzvy z nejrůznějších stran, aby se jako veliký mločí celek připojili k tomu nebo onomu ideovému, politickému nebo sociálnímu programu lidské společnosti.

Nemají sice svých vysokých pecí a hutí, ale lidé jim dodávají kovy výměnou za jejich práci. Nemají svých třaskavin, ale ty jim prodají lidé. Jejich pohonnou látkou je moře se svým přílivem a odlivem, se svými spodními proudy a rozdíly teplot; turbíny jim sice dodali lidé, ale oni jich dovedou užívat; což je civilizace něco jiného než schopnost používat věci, jež vymyslel někdo jiný? I když Mloci, řekněme, nemají svých vlastních myšlenek, mohou mít docela dobře svou vědu. Nemají sice své hudby nebo literatury, ale obejdou se bez nich dokonale; a lidé počínají shledávat, že to je od těch Salamandrů báječně moderní. Tak vida, už se může člověk u Mloků ledačemus učit – a není divu: což nejsou Mloci ohromně úspěšní, a z čeho jiného si mají lidé brát příklad, ne-li z úspěchů? Ještě nikdy v dějinách lidstva se tolik nevyrábělo, nebudovalo a nevydělávalo jako v této veliké době. Nic platno, s Mloky přišel do světa obrovský pokrok a ideál, který se jmenuje Kvantita. “My lidé Mločího Věku,” říká se s oprávněnou hrdostí; kam by se hrabal zastaralý Lidský Věk se svou pomalou, titěrnou a neužitečnou páračkou, které se říkalo kultura, umění, čistá věda nebo jak! Praví, uvědomělí lidé Mločího Věku už nebudou mařit svůj čas hloubáním o Podstatě Věcí; budou mít co dělat jenom s jejich počtem a s hromadnou výrobou. Celá budoucnost světa je v tom, aby se pořád zvyšovala výroba i konzum; pročez musí být ještě víc Mloků, aby mohli ještě víc vyrobit a sežrat. Mloci jsou jednoduše Množství; jejich epochální čin je v tom, že jich je tak mnoho. Teprve nyní může lidský důmysl pracovat naplno, neboť pracuje ve velkém, s krajní výrobní kapacitou a rekordním hospodářským obratem; zkrátka je to veliká doba.

(...) jsou sice mezi nimi (mloky, VK) rozdíly uložené jim dělbou práce, ale sama v sobě je to stejnorodá, jednodušá, tak říkajíc stejnozrná masa, ve všech svých částech stejně biologicky primitivní, stejně chudě vybavená přírodou, stejně ujařmená a žijící na stejně nízké životní úrovni. Poslední negr nebo Eskymák žije za nesrovnatelně lepších životních podmínek, užívaje neskonale bohatších statků hmotných i kulturních, než tyto miliardy civilizovaných Mloků. A přece není známkou, že by tím Mloci trpěli. Naopak. Vidíme přece, že nepotřebují celkem ničeho z toho, v čem hledá úlevu i útěchu metafyzická hrůza a životní tíseň člověka; obejdou se bez filozofie, bez posmrtného života i bez umění; neznají, co je fantazie, humor, mystika, hra nebo sen; jsou naprostí životní realisté. Jsou nám lidem stejně dalecí jako mravenci nebo sledi; liší se od nich jenom tím, že se zařídili na jiné životní prostředí, totiž na lidskou civilizaci. Usadili se v ní tak, jako se psi usadili v lidských příbytcích; nemohou bez ní být živi, ale nepřestanou proto být tím, čím jsou: velmi primitivní a málo diferencovanou zvířecí čeledí. Stačí jim žít a množit se; mohou být dokonce šťastní, neboť nejsou rušeni žádným pocitem nerovnosti mezi sebou. Jsou prostě homogenní.

DER NORDMOLCH

Nemnoho let po osazení prvních mločích kolonií v Severním a Baltském moři zjistil německý badatel dr. Hans Thüring, že baltský Mlok vykazuje – patrně vlivem prostředí – některé odlišné tělesné vlastnosti; tak prý je o něco světlejší, kráčí vzpřímeněji a jeho lebeční index svědčí o lebce delší a užší, než je hlava jiných Mloků. Tato varieta dostala jméno der Nordmolch čili der Edelmolch (Andrias Scheuchzeri var. nobilis erecta Thüring). Nato se i německý tisk počal horlivě obírat baltským Mlokem. Zvláštní váha se kladla na to, že právě vlivem německého prostředí se tento Mlok vyvinul v odlišný a vyšší rasový typus, nesporně nadřaděný všem jiným Salamandrům. S opovržením se psalo o degenerovaných Mlocích mediteránních, zakrnělých tělesně i mravně, o divošských Mlocích tropických a vůbec o nízkých, barbarických a zvířecích Salamandrech jiných národů. Od Velemloka k německému Nadmloku, tak znělo okřídlené slovo té doby. Což nebyl prapůvod všech novodobých Mloků na půdě německé? Nestála jejich kolébka u Öhningen, kde německý učenec dr. Johannes Jakob Scheuchzer našel jejich nádhernou stopu už v miocénu? Není tudíž nejmenší pochybnosti, že původní Andrias Scheuchzeri se zrodil před geologickými věky na půdě germánské; rozptýlil-li se potom do jiných moří a pásem, doplatil na to svým vývojovým sestupem a degenerací; jakmile se však usadil opět na půdě své pravlasti, stává se znovu tím, čím byl původně: ušlechtilým nordickým Mlokem Scheuchzerovým, světlým, vzpřímeným a dlouholebým. Tudíž jen na německé půdě se mohou Mloci vrátit k svému čistému a nejvyššímu typu, jak jej našel veliký Johannes Jakob Scheuchzer na otisku v lomech öhningenských. Proto Německo potřebuje nových a delších břehů, potřebuje kolonií, potřebuje světových moří, aby se všude v německých vodách mohly vyvinout nové generace rasově čistých, prapůvodních německých Salamandrů. Potřebujeme nového prostoru pro své Mloky, psaly německé noviny; a aby ta skutečnost byla německému národu stále na očích, byl v Berlíně postaven velkolepý pomník Johanna Jakoba Scheuchzera. Veliký doktor byl tu zobrazen s tlustou knihou v ruce; u jeho nohou sedí vztyčeně ušlechtilý nordický Mlok, zírající do dálky, na nedozírná pobřeží světového oceánu. Při odhalení tohoto národního pomníku byly ovšem proneseny slavnostní řeči, jež vzbudily neobyčejnou pozornost ve světovém tisku. Německo znovu vyhrožuje, konstatovaly zejména anglické hlasy. Jsme na takový tón sice již zvyklí, ale mluví-li se při tak oficiální příležitosti o tom, že Německo potřebuje do tří let pět tisíc kilometrů nového mořského pobřeží, jsme nuceni odpovědět co nejzřetelněji: Dobrá, zkuste to! Na britských březích si vylámete zuby. Jsme připraveni a budeme tím lépe připraveni do tří let. Anglie bude a musí mít tolik válečných lodí jako dvě největší kontinentální mocnosti dohromady; tento poměr sil je jednou provždycky neporušitelný. Chcete-li rozpoutat šílené závody v námořním zbrojení, budiž; žádný Brit nestrpí, abychom zůstali o sebemenší krok pozadu. “Přijímáme německou výzvu,” prohlásil v parlamentě lord admirality sir Francis Drake jménem vlády. “Kdo vztahuje ruku po kterémkoli moři, narazí na pancíře našich lodí. Velká Británie je dosti silná, aby odrazila každý útok na své výspy a na břehy svých dominií a kolonií. Za takový útok budeme považovat i stavbu nových pevnin, ostrovů, pevností a leteckých základen v každém moři, jehož vlny omývají sebemenší kousek britského pobřeží. Budiž toto poslední výstrahou komukoliv, kdo by chtěl být jen o yard pohnout břehy mořskými.” Nato parlament povolil stavbu nových válečných korábů s preliminovaným nákladem půl miliardy liber šterlinků. Byla to vpravdě impozantní odpověď na postavení vyzývavého pomníku Johanna Jakoba Scheuchzera v Berlíně; tento pomník stál ovšem jenom dvanáct tisíc říšských marek.

Na ty projevy odpověděl skvělý francouzský publicista markýz de Sade, zpravidla výtečně informovaný, v tomto smyslu: Britský lord admirality prohlásil, že Velká Británie je připravena na všechny eventuality. Dobrá; je však vznešenému lordu známo, že Německo má ve svých baltských Mlocích stálou a strašlivě vyzbrojenou armádu, čítající dnes pět miliónů komatantních Salamandrů z povolání, kterou může ihned nasadit do války ve vodě i na břehu? K tomu připočtete nějakých sedmnáct miliónů Mloků pro službu technickou a etapní, připravených kdykoliv nastoupit jako rezervní a okupační armáda. Dnes je baltský Salamandr nejlepší voják na světě; psychologicky dokonale zpracován, vidí ve válce své pravé a nejvyšší poslání; půjde do každého boje s nadšením fanatika, s chladným důmyslem technika a s přišernou kázní právě pruského Mloka.

Kdyby aspoň ti Salamandři nebyli tak strašlivě průměrní, vyhrkl X jaksi stísněně. Ano, jsou jakžtakž vzdělání; ale tím jsou ještě omezenější, neboť si osvojili z lidské civilizace jen to, co v ní je průměrné a užité, mechanické a opakovatelné. Stojí po boku lidstva jako fámulus Wagner po boku Faustově; učí se z týchž knih jako lidsky Faust, jenom s tím rozdílem, že jim to stačí a že v nich nehodá žádná pochybnost. To nejhroznější je, že rozmnožili ten učenlivý, hlupácký a sufizantní typ civilizované mediokrity ve velkém, v miliónech a miliardách stejných kusů; nebo ne, mýlím se: to nejhroznější je, že mají takový úspěch. Naučili se užívat strojů a čísel, a ukázalo se, že to stačí, aby se stali pány svého světa. Vynechali z lidské civilizace všechno, co v ní bylo neúčelné, hravé, fantastické nebo starobylé; tím z ní vypustili, co v ní bylo lidského, a převzali jenom její holou praktickou, technickou a utilitární stránku. A tato žalostná karikatura lidské civilizace se má ohromně k světu; buduje technické divy, renovuje naši starou planetu a nakonec počíná fascinovat samo lidstvo.

Ačkoliv se Salamandři učili cizím řečem poměrně snadno a horlivě, jevila jejich jazyková schopnost zvláštní nedostatky jednak pro uzpůsobení jejich mluvidel, jednak z důvodů spíše psychických; tak například jen s obtíží vyslovovali dlouhá, mnohoslabičná slova a hleděli je zredukovat na jedinou slabiku, kterou vyráželi krátce a poněkud kvákavě; říkali l místo r a v sykavkách mírně šišlali; odpouštěli si gramatické koncovky, nikdy se nenaučili dělat rozdíl mezi “já” a “my” a bylo jim jedno, je-li nějaké slovo rodu ženského nebo mužského (snad se v tom projevuje jejich pohlavní chladnost mimo dobu páření). Prostě každý jazyk se v jejich ústech charakteristicky přetvořil a jaksi zracionalizoval na nejjednodušší a rudimentární formy.